

Agerdyrkningsberetning.

Fra Begyndelsen af Juni.

Efter at Tærskningen er endt viser Udbyttet af Afgrøden 1874 sig at være et Middeludbytte eller endog lidt derover for Landet i det Hele taget, men sjældent har der været større Ulighed i Udbyttet mellem de forskjellige Egne eller endog mellem de enkelte Byer og Gaarde i samme Egn end iaar, — Foldangivelserne ere saa højt ulige. Foruden den almindelige, hvert Aar tilbagevendende Grund til Ulighed, som ligger i den ulige Kultur og Gjødningskraft, hvori de forskjellige Ejendomme befinde sig, kan der ogsaa iaar for de fleste Kornarters Vedkommende paapeges særlige Grunde til denne Ulighed. Saaledes skyldes Uligheden i Hvedeudbyttet, at Rusten allerede tidlig indfandt sig i mange Hvedemarker, men medens den nogle Steder tilbøielig forsvandt igjen, forplantede den sig paa andre i Løbet af Juli op paa Avnerne og svækkede ofte i kjendelig Grad Kjørnens Udvikling. De sydlige Der have haft en god Hvedehøst, medens der i Sylland næppe er naaet et Middelaars. Hvedens gode Vægt iaar skyldes for en Del den bedre Rensning og Sortering, især som den foretages med de bedste Damptærskemaskiner. Ogsaa det nordvestlige Sjælland, over hvis Hvedes Urenhed der for nogle Aar siden klagedes, har iaar leveret Hveden bedre renset for Hejre, Klinte og Rugkjærner, men der lægges da ogsaa kjen-

delig mere Bægt paa at bruge ren Saafæd. — Rugen gav et saa ulige Udbytte, fordi den vedholdende Tørke navnlig paa lette Jorder satte Rugen stærkt tilbage, og fordi Blomstringen var ulige heldig, saa at der enkelte Steder var Spring i Årene, medens Rugen paa andre skjæppede udmærket. Paa de sydlige Der har ogsaa Rugen forholdsvis givet et større Udbytte ved Udtærskningen end i det øvrige Land. — Bygget, der i det Hele taget har givet det største Udbytte, har ogsaa været ulige god paa de enkelte Steder, beroende paa Sædetiden, paa hvor langt det var udviklet, da det gunstige Vejr indtraf i Juli Maaned, og paa om man fik det hjerget, inden den regnsfulde Periode sidst i August begyndte, ved hvilken baade dets Farve og Bægt stadedes en Del. Fra nogle Egne klages over, at det paa Markedet bragte Byg har haft flere knækkede Kjørner end ellers, og man mener, at det dels hidrører fra at det er hjørnet for stærkt, dels fra at det iaar paa de tidlige Gaarde bragtes tørrere i Hus end ellers almindelig. Chevalierbygget i det nordvestlige Sjælland har forholdsvis ikke iaar givet en saa smuk Handelsvare som det alm. danske Byg; vel var Kjørnens Form god, men Farven var mindre god, noget broget med mørke Spidser. — Havren har givet det mindst tilfredsstillende Udbytte, thi den var kort og fyldte kun lidt; derimod har den ved Udtærskningen ofte skjæppet godt; Kvaliteten er meget ulige, i nogle Egne særdeles god, i andre simpel. — Erterne have, med nogle saa Undtagelser, kun givet meget ringe Fold (3--6); Vikkerne vare ofte endnu slettere, og ogsaa Bønneudbyttet viste sig meget simpelt, dels fordi Jorden var daarlig behandlet i det foregaaende vaade Efteraar, dels fordi Tørken i Forsommeren standsede dem i deres Væxt. — Størst Ulighed viser dog som sædvanlig Boghveden, hvis Udbytte langt mindre afhænger af Jordsmonnet end af Vejr- liget; det er en meget ømtaalig Plante, — blot et Par Ugers Forskjel i Saatid, i Blomstring og i Indbjergning kan forandre en rig Boghvedeafgrøde til en meget simpel. Dette viste sig stærkt iaar, men de fleste Steder var Udbyttet slet.

— Ogsaa Rodfrugtsudbyttet var meget ulige, da der ofte formedelst Tørfen var mange Spring i dem, eller de endog maatte helt opløjes og omsaaes. Da man for de om-
 saaede Roemarkers Vedkommende ønskede at udflyde Optagningen
 saa længe som muligt, overraskedes man paa en Del af disse
 Steder af Frostene, og en Mængde Koer have staaet uoptagne
 i Marken i Vinter, og ere haffede op efterhaanden som de
 skulde opfodres; ligesaa trængte den strænge Frost ogsaa
 jævnlig gjennem Koebatteriernes Dække, og man maatte fodre
 med mere eller mindre frosne Koer, men heraf mærkedes
 ingen videre Ulemper, hvorimod de frosne og endnu ikke op-
 fodrede Koer selvfølgelig hurtig raadnede, da Foraarstøen ind-
 fandt sig. — Kartoflerne gave et godt Udbytte, og Eng-
 dommen var ikke stærk, da man tog dem op, men de viste sig
 i Efteraarstiden meget uholdbare, og maatte sorteres gjentagne
 Gange; forsømtes dette, raadnede de fleste af dem, men hvor
 man anvendte en omhyggelig Sortering og et godt Dække mod
 Vinterfulden have de staaet sig ret godt, og Foraaret har ikke
 bragt den Trang paa gode funde Ræggekartofler, som man
 spaaede for Nytaar.

Nedenfor findes aftrykt de enkelte Foldangivelser for de
 forskjellige Egne; i hofstaaende Tabel have vi samlet disse for
 de enkelte Landsdeles Vedkommende og sammenstillet dem med
 de sidste 10 Aars Tønde- og Vægtudbytte. Det Gjennem-
 snitsudbytte, der da i sidste Linie er uddraget af Landsdelenes
 Fold kan imidlertid ikke betragtes som et rigtigt Udtryk for
 hele Landets Høststudbytte, thi der modtoges kun nogle faa
 Beretninger fra Møen, Falster, Langeland osv., og dog
 gjøre disse Landsdeles Middeltal sig ligesaa stærkt gjæl-
 dende paa Gjennemsnittet af det Hele som de større Lands-
 dele: Sjælland, Thylands gode Forder osv., hvorfra der mod-
 tages mange Beretninger. Naar derfor i et Aar som iaar
 de smaa Landsdele forholdsvis have havt en god Høst, bliver
 Gjennemsnitsudbyttet for hele Landet større end det rettelig
 bør være. Vi faa derfor et sandere Udtryk for hele Landets

Gjennemsnit af Fødeene (Ddr. pr. Td. Land) og af Kornets Vægt (hollandsk)
for Aaret 1874 sammenlignet med 1863—73

	Føde.		Kug.		2rad. Byg.		6rd. Byg.		Føvre.									
	1863—73.		1874.		1863—73.		1874.		1863—73.									
	Æb.	Vægt.	Æb.	Vægt.	Æb.	Vægt.	Æb.	Vægt.	Æb.	Vægt.								
Sjælland ¹⁾	12,5	129,3	11,7	127,0	11,8	121,0	13,8	113,8	11,8	111,7	13,7	108,8	14,5	107,8	14,5	84,5	14,0	81,0
Nævn	13,5	129,0	11,2	126,1	13,5	122,5	12,5	113,5	12,0	112,2	12,5	109,0	13,0	107,8	13,0	82,5	13,7	80,5
Falster	14,0	130,5	12,0	126,5	12,5	122,0	15,5	115,0	11,8	111,7	—	—	18,0	—	18,0	82,5	15,4	81,4
Holland	13,8	131,0	11,8	128,2	13,0	123,0	12,5	115,5	10,7	112,1	—	—	—	—	13,8	81,6	12,0	77,5
Byen	15,0	130,0	11,7	126,0	14,0	—	16,0	—	12,5	112,4	—	—	—	—	19,0	—	16,0	—
Fangeland	12,7	127,5	11,5	127,0	11,8	121,0	12,7	113,8	12,8	111,9	14,0	108,0	12,8	107,0	12,8	76,0	14,8	78,8
Nydland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) gode Jorder ²⁾	11,2	124,8	11,8	125,2	11,2	119,2	12,3	111,8	11,0	111,9	12,3	103,0	11,8	103,8	15,8	79,8	13,7	78,7
b) middele Jorder ³⁾	—	—	—	—	8,8	119,5	10,0	107,6	9,1	109,4	9,1	104,0	9,0	101,0	11,5	79,8	10,7	78,4
c) simple Jorder ⁴⁾	—	—	—	—	7,6	120,0	7,1	118,6	7,7	108,6	8,4	99,0	7,3	100,4	9,1	74,3	8,7	74,8
§ Gjennemsnit	13,8	128,8	11,4	126,6	11,6	121,2	12,5	112,4	11,0	111,3	11,7	105,2	10,9	104,4	14,0	80,2	13,8	78,9

¹⁾ Amager indbefattet. ²⁾ Østfyken fra Kolding til Randers (undtagen Ørnæs og Øbelstoftegen), Thy, Mors, Salling og Egenen fra Limfjorden til Hadsund samt det nordlige Deudhsfel. ³⁾ Østfyke, Ørnæs og Mariagerne, Viborg og Høstebroegnen samt det sydlige Deudhsfel. ⁴⁾ Løgstør og Silkeborgne, Hammerum Herred og Vestfyland.

Foldudbytte ved at sammendrage alle Opgivelserne i en fælles Sum og udbrage Middeltallet heraf. Gjøres dette, viser Gjennemsnitsudbyttet af Afgrøden 1874 for hele Landet sig at være: 12,5 Fold Hvede, 10,6 Fold Rug, 11,7 Fold 2rd. Byg, 11,3 Fold 6rd. Byg og 13,3 Fold Havre.

Vintersæden overstod i det Hele taget Vinteren godt paa alle tørlagte og veldyrkede Jorder, og den stærke Varsfrost i Februar og Marts skadede dem kun lidt. Hvor den var meget stærk i Efteraaret, saa den endog af og til gik i Veje, raadnede den pletvis bort under det stærke Snelag langs Digerne, i Lavninger eller paa Skrænter særlig mod Nord. En let Afgræsning navnlig med Faar paa den stærke Vintersæd i Efteraaret viste sig iaar særdeles heldig, men ikke saa Steder drev man Afgræsningen for vidt, og lod Kvæget vedholdende gaa paa de af Regnen oplødte Rugmarker, der traadtes stærkt op, og Rugen var for stærkt kuet, da Frosten indfandt sig, og da denne var saa vedholdende, kunde den ikke komme til Kræfter i Vinterens Løb og stod derfor svagt, da Vinteren hørte op. Det samme gjaldt om den sent saaede Rug, der ofte saa forkuet ud undtagen den danske Rug, der som sædvanlig med særlig Kraft overstod Vinteren, skjøndt saaet sent. Paa Hvedemarkerne var det især de finere Sorter, der hist og her led en Del af Varsfrosten, medens dog Beretningerne fra Langeland og Fyn mælde, at ogsaa de fine Hvedesorter kom godt over Varsfrosten i Vinterens sidste Halvdel. Paa sid- og moseagtig Jord stod Hveden derimod temmelig simpelt, skjøndt saaet sent. Men med disse Undtagelser stod baade Rugen og Hveden særdeles lovende, da Foraaret indfandt sig. Foraarsmaanederne vare imidlertid ikke ganske heldige; den vedholdende Kulde og Tørre i April og Maj, ofte ledsaget af stærke Storme, hindrede iaar Rugen i at udvikle sig, og paa lette højtliggende Jorder, ligesom ogsaa paa siede og kolde Jorder var den i Slutningen af Maj noget kort, tynd og spids; paa de bedre Jorder, især paa de sydlige Der, havde den derimod et lovende Udseende, thi at den ogsaa her enkeltvis

kunde være lidt spids er næppe andet, end hvad der hvert Aar gjentager sig, naar Rugen er ved at skride, — den seer da ofte lidt spids ud, uden just at være svækket. Hveden har som sædvanlig bedre kunnet taale det mindre gunstige Vejr i April og Maj, og den staaer de fleste Steder særdeles godt; enkelte Steder, især i det sydlige Volland, er den ofte daarlig, og enkelte Marker ere endog pløjede om. Rapsen har lidt mest af den strænge Vinter og af Foraarskulden og er tildels ompløjet.

Vinterarbejderne, Foraarsbehandlingen og Baarsædens Rægning. Sjældent have Landmændene været saa færdige med deres Vinterarbejder, saa vel forberedte til at tage fat paa Baarsædens Rægning som iaar. Udtærstningen var nemlig gaaet hurtig og let fra Haanden, dels fordi Høsten ej var stor til Fyld, dels fordi den vedholdende Vinter kom tidlig, og i flere Egne var det meste Korn udtærstet inden Jul, især i de Egne, hvor en eller flere af de sig stærkt formerende Damptærstemaskiner havde været i stadig Gang siden Høst. En betydelig Del Kjørselsarbejde var blevet udført i Vinterens Løb, Møddingstederne vare tomte en eller et Par Gange, Mærgel var fjort, og ligesaa var Skovkjørslen for største Delen fuldført. Jordarbejde og Draining kunde man ikke tage fat paa, Hegnens Istandsættelse var ogsaa umulig, man kunde ikke ramme Hegnspalene i Jorden, og det begyndte at blive vanskeligt at skaffe Arbejde til de faste Folk og Daglejere. Men endnu laa Vinteren over Jorden, og først sent indfandt Foraaret sig. Da Frostene havde været stræng og var gaaet dybt, sad Kladden (Isfjælen eller Tælen) længe i Jorden, og de sædvanlige Foraarsbebudere baade i Skov og paa Mark lod vente længe paa sig; Stikkelsbærbuxen stod og tøvede med at vise os de første grønne Buske, Hørsegjøgen mældte sig først sent med sin ejendommelig oplivende Røst, og længe stod Storke-reden og ventede paa sine Beboere.

Tiden begyndte derfor at blive Landmændene lang. En Del Grønjord blev pløjet, ligesaa den manglende Efteraarspløjning, den i Vinterens Løb udførte og spredte Gjødning

blev vendt ned, Grubberen kom enkeltvis i Gang; vi nærmede os nu stærkt Midten af April, og endnu var der kun helt undtagelsesvis saaeet Bonner, Erter, lidt Byg og Havre. Men da svandt den sidste Rest af Frostkladen i Jorden, og samtidig hermed blev Jorden bekvem overalt, hvor den var ordentlig tørlagt, saa bekvem, at den sjeldent har faldet skjøre og mildere for Harven, takket være en i Reglen ret god Efteraarspløjning og den stærke Frost. Arbejdet gik derfor raff fra Haanden, Vaarsæden blev lagt under særdeles heldige Vilkaar, og skjønt sent begyndt, vare dog de fleste Marker tilsaade inden April Maanedes Udgang. Sæden kom i Reglen smukt op; det først Saaede laa lidt længe i Jorden, der endnu var kold, men kom senere godt. Tørringen og Kulden i Maj trykkede imidlertid den unge Vaarsæd; paa lave side Steder er den begyndt at gulne formedelst Kulden i Jorden, og hiit og her, hvor den gulner paa de bedre Agre, gnave Ormene paa Roden. Men større Skade end af disse Onder have de stærke Storme forvoldet paa de højtliggende og lette Jorder, ja selv paa lidt sværere Jorder led Vaarsæden meget ved den voldsomme Storm i Pinsen; Jorden røg undertiden fra de smaa fremspirede Planter, saa de halvt afdækkede sledes hen ad Jorden, eller den blæste bort fra den endnu ikke opkomne Sæd, saa den laa nøgen, eller endelig, saaledes som paa de meget lette Sandjorder, baade Sandet og Sæden blæste ned i Lavningerne. Imidlertid er der endnu kun faa Steder skeet Skade, som ikke kan afhjælpes; i Slutningen af Maj fik vi Regn i de fleste Egne; i Begyndelsen af Juni indfandt Barmen sig, og Følgerne af den mindre gunstige Maj ere derfor næsten ganske forsvundne. — I Slutningen af Maj bleve Roemarkerne tilsaade under meget heldige Vilkaar, Jorden er smuldret, skjør og ren og har tilstrækkelig Væde, til at Frøet kan spire.

Paa Grund af Tørringen forrige Sommer kom Kløverene ofte tynd og mangelfuld frem i Udlægsmarkerne; i det gunstige Efteraarsvejr spirede vel en Del af Frøet, og de unge Kløvermarkers Udseende bedredes, men dog var der mange

tynde Marker, da Vinteren indfandt sig. Det er derfor navnlig forrige Sommers Vejrlig, og ikke saa meget den forløbne Vinters strænge Frost, der maa bære Skylden for at Kløvermarkerne ofte saa lidt simple ud ved Foraarets Komme; thi paa Grund af Frostens Stadighed havde der kun paa lave og siede Jorder fundet en Udfrysning Sted; — det er vel ogsaa af denne Grund, at der fra Amager, hvor Vandafledningen er meget mangelfuld, forholdsvis lyde saa stærke Klager over Kløvermarkerne daarlige Tilstand. Derimod har Rajgræsset, især det italienske, ikke kunnet taale den stærke Frost, og paa mange Marker er det meste af det frosset bort. Af denne Grund vil der næppe høstes meget Agerhø iaar, saa meget mere som Græsmarkerne først kom i Væxt 2—3 Uger senere end almindeligt, og da Udslaget ofte stete tidlig, overgræsledes allerede i Maj store Stykker. Om Engenes Udbytte er det umuligt allerede nu at have nogen sikker Formodning; de tegne ret godt, men savne Varme.

Sundhedstilstanden blandt Husdyrene har været ret god, thi at der viser sig en Del Forkjølelsssygdomme blandt Hestene er jo ikke noget ualmindeligt. Dog har der enkelte Steder været alvorligere Sygdomme blandt Hestene, enkeltvis endog Snive, som imidlertid ved kraftige Foranstaltninger strax er bleven begrænset. Ogsaa klages der iaar mere end almindeligt over, at mange Køer have kastet, en Del have havt vanskeligt ved at komme af med Efterbyrden, og især at mange Kalve ere døde, naar de ere 2—3 Dage gamle.

Det har iaar kostet Landmændene meget Agtpaaivenhed, Sparommelighed og Anvendelse af meget Kraftfoder at kunne overfodre Besætningerne, og Grundene hertil have været mange. Dels var Halm- og Høhøsten navnlig ikke stor, den sidste i flere Egne af Sjælland og Falster endog meget lille, og vel var Halm- og Høfodret sundt, men det viste sig snart at være ualmindelig udrojt, især hvor Kornets Indbjergning var trukken ind i den regnfulde Periode i September. Dernæst er der ogsaa gaaet mere Foder med end ellers, da Vinteren var saa

haard, da Besætningerne vare saa store, fordi Priserne i Efteraaret vare saa smaa paa Ungkvæg og Udfætterkøer, og man derfor krynpede sig ved at sælge, og da Faarebesætningerne, der navnlig i de lettere Egne søge Føden ude til henimod Sul, ifjor maatte tages tidlig paa Stald formedelst Frosten. Endelig skal det ogsaa nævnes, at ved den forcerede Tærskning med Damp om Efteraaret, hvilket nu bliver mere og mere almindeligt, tages der ofte ikke det tilbørlige Hensyn til at bjerge og bevare Fodret, og meget gaaer til Spilde. Af alle disse Grunde er det forstaaeligt, at Foderet gik med, at de gamle Beholdninger bleve opbrugte, og at der dog paa mange Steder blev Trang; den ene kunde vanskeligt hjælpe den anden, Halmpriserne, selv paa gammel Halm, steg til 10 à 12 Kroner pr. Skpd., og det var endda en Naadesfag at faa det. At der dog kun faa Steder opstod virkelig Fodernød, skyldes dels den Omstændighed, at man allerede tidlig blev opmærksom paa, at Halmen var udruj, dels at man som oftest havde en Del gammel Halm, og dels at man paa Grund af de lave Kornpriser og forventede høje Smørpriser var villigere end almindelig til at opfodre Korn og derved drøje paa Foderet. Intet bærer stærkere Vidne om den Sparfommelighed, der iaar er viist med Halmen end Møddingerne, hvori der ofte knap findes et Halmstraa, medens man har maattet ty til andre Strømidler. Det er mærkeligt at se, hvilket Forslag der med Sparfomhed kan blive i en lille Ting, og hvorledes Landmændene, naar det kniber, ere i Stand til at overfodre en stor Besætning med en ringe Beholdning, og dette viser sig maaste intetsteds stærkere end hos Hedebonden, der i Reglen holder forholdsviis store Besætninger, og som næsten hvert Aar maa knibe sig igjennem, — iaar vare hans Besætninger endnu større end almindelig, og hans Fodermængde endnu mindre, men han har dog overfodret bedre end man skulde ventet, hvorom nedenstaaende Uddrag af Beretningerne fra Hammerumherred og Ringkjøbingegnen give interessante Skildringer.

Men ved disse almindelige Bestræbelser for at spare, saa man

ikke skulde komme i Fodernød, havde man i Reglen ikke taget Muligheden af et meget sent Foraar med i Beregningen, men havde haabet paa at kunne sætte paa Græs ligesaa tidlig som ifjor eller endog før. I denne Retning blev man skuffet; Græsset kom 14 Dage eller næsten 3 Uger senere end almindelig, og det Foderkvantum, der skulde have klaret den sidste Tid, maatte altsaa strækkes over et dobbelt langt Tidsrum; dette blev ogsaa kjendeligt paa Besætningerne: I Slutningen af Marts vare de i en ligesaa god, maaffe, paa Grund af den stærke Kornfodring, endog bedre Foderstand end almindelig, men i Løbet af April og de første Uger af Maj tabte de mange Steder Huldet; allerede i Begyndelsen af April saaes Kvæget ude enkelte Steder, i Slutningen af April mange Steder, inden Midten af Maj de fleste Steder, og det var kun de færreste og bedst forsynede Steder, der magtede at holde det inde til henimod Slutningen af Maj, som ellers iaar maatte kaldes den rette Udslagstid, thi først da kom Græsset til Kræfter, og først da mildnede det noget paa det tidligere kolde og stormfulde Vejr. Nu ere Græsningsforholdene imidlertid gunstige, Kvæget vil forhaabentlig snart gjenvinde, hvad det flere Steder har tabt i April og Maj, og ogsaa i saa Henseende ere Udsigterne for den kommende Sommer efter de sidste Dages Regn lyse og lovende.

Af de modtagne Beretninger hidsætte vi følgende:

Fra Hammerum Herred. Det er et interessant Problem at se løst, hvorledes Hedeboeren kommer Vinteren over med forholdsviis for lidt Foder og for stor Besætning. Avlen var vel egentlig ikke synderlig mindre sidste Aar end sædvanlig; men Indbjergningen stete i en meget regnfuld Periode, og en større Del kom slet i Hus. Fouragen har i det Hele været meget udbrøjt. Men saa indtraf det Uheld i Efteraaret, som ofte findes sig under slige Forhold, at Kreaturpriserne sank omtrent 25 %. De fleste havde allerede temmelig mange Kreaturer, da der i de sidste Aar er tillagt meget paa Grund af de fristende høje Priser; kun Faa havde lyst til at sælge — især da næsten Ingen vilde købe — og Følgen blev, at overmaade Mange gif

Vinteren imøde med et langt større Kreaturantal, end der med Rimelighed kunde fodres. Tyden forstaaer udmærket at spare i Tide; hver Dag fodredes saa knapt og sparsommeligt som muligt; intet Straa gik til Møddingen. Mange opfodrede Kornet utærstet, da det saa skal være langt drøjere. Flere kjøbte en betydelig Mængde Kraftfoder ved Siden af; — men Vinteren indfandt sig med ufjendt Strengthed og Langvarighed; iffe engang Faarene kunde slaas ud, for at søge Føden ude! Der blev kjøbt utrolige Masser af Halm — især fra Østeregnen over Silkeborg —, og det uagtet det blev meget dyr Fourage, inden det kom hjem, 5 à 6 Rdl. pr. Stk; kun de mere Velhavende indløde sig derpaa. Hebeegnens Trøst er i flige Tilfælde Lyngen, og saasnart Bejrliget tillod det, blev der hjerget Lyng efter et storartet Maal, og i Forbindelse med Grutning og utærstet Korn fodres der slet ikke saa daarligt, saa man formelig maa forbauses over, hvorledes Mange ere komne Vinteren over med deres meget for store Besætninger, — og dog se deres Kreaturer ret godt ud. Nogle Enkelte grebe den Udvej, endog medens Vinteren var paa det strengeste, at slaas Kreaturene løse ud i Mark og Mose, og skjøndt der tilhyneladende Intet var til Føden, og Kulden var meget streng, saa gik det dog disse Kreaturer som de vilde Dyr, — de stod dem bedre, end man skulde have formodet. Det er især de smaa Avlsbrug, der have været udsatte for Fodermangel og for stor Besætning. Paa de større Gaarde synes Forholdet at have været bedre, og paa enkelte seer man Besætningen ligesaa velfodret som nogenfinde. Der bliver jo i vor Tid opfodret Kraftfoder for overordentlig store Summer, og selvfølgelig sparer jo Kraftfoderet paa Halmen. Forøvrigt er det ganske mærkværdigt saa gjerne saavel Fækreaturer som Heste og Faar ville have Lyng, om de end blive nok saa godt fodrede, især naar det er fin, frisk og grøn Lyng, med Korsbærris og forskellige Lavarter. — Af særlig Interesse for hele Egnen er den Begivenhed at Jernbaneanlægget fra Silkeborg til Herning nu kan siges at være paabegyndt.

Fra Aalborgegnen. Fedning af Udsætterkøerne tiltager stærkt, og man begynder at udsætte dem alt 10 à 11 Aar gl., da man vil have erfaret, at de efter den Tid dels give mindre og dels tyndere Mælk, ligesom de da endnu afgive gode Fededyr fremfor gamle, hængvorne, afmagrede Køer.

Fra Mors. Det forløbne Aar har for Mors' Bedkommende ikke været betegnet med større Fremskridt i Agerbruget, og jeg kunde saaledes indstrænke mig til en almindelig Udtalelse om, at

der Intet er at meddele. Jeg har dog troet, at det muligt kunde have Interesse for Redaktionen og for enkelte af Tidsskriftets Læsere at faa en kort Oversigt over Landbosforeningens Virksomhed i det forløbne Aar og en Meddelelse om enkelte stedb- lige Forhold, der betinge en heldig Udvikling af Dens Agerbrug.

Morsø Landbosforening tæller 380 Medlemmer, i Forhold til Dens Folkemængde et meget ringe Antal, 30 flere end det forløbne Aar. I det forløbne Aar er der afholdt trende Dyrskuer, og til Præmier for Husdyr uddelt 1111 Kroner. Ved Uddelingen af Præmier til Hingster, Hopper og Fækreaturer er der kun taget Hensyn til den jydske Race. Dog have ogsaa enkelte Individier af Korthornsracen været fremstillede paa Dyrskuerne, dog uden at konkurrere til Præmier. Kampen mellem Korthornsracen og Dens hjemlige Race er endnu staaende, men det synes dog, at Krydsningen med Korthornstyre kun undtagelsesvis benyttes, og at Korthornet, hvad der formentlig er heldigt, vil blive indskrænket til enkelte med Hensyn til Græsgange og andre Fortrin begunstigede Gaarde, hvor der — det kan ikke nægtes — er opnaaet særdeles smukke og heldige Resultater. For at ophjælpe Dens hidtil saa forsømte Mejerivæsen, som navnlig paa de mindre Gaarde staaer meget lavt, blev der ved Professor Segelckes Medvirkning engageret en dygtig Mejeriasistent, der paa de sædvanlige Betingelser skulde vejlede Landbosforeningens Medlemmer i Behandlingen af Smør og Ost. Destoværrer viste det sig, at Interessen for denne nyttige og for Dens Agerbrug saa betydningsfulde Sag var meget ringere end paaregnet, idet kun 13 Medlemmer benyttede sig af Mejeriasistentens Vejledning, og Landbosforeningen blev nødsaget til med et ikke ringe Understud for Rassen aldeles at opgive Sagen, der næppe — og det er det største Uheld — i en nær Fremtid vil kunne optages igjen. Ved en den 19de Marts d. A. i Thisted for Thisted Amt afholdt Smørudstilling (Beretning om denne lærerige og efter Omstændighederne særdeles velslykkede Udstilling vil i en nær Fremtid kunne ventes fra Inspektør N. P. Buus' kyndige Haand) viste det sig, hvad der er glædeligt, at Mejeriasistentens Virksomhed — om end kortvarig — dog ikke havde været uden Frugter, idet 5 Udstillere, hvis Smør blev tildelt Aerkjendelse af Dommerne, vare imellem ovennævnte 13 Medlemmer af Landbosforeningen, der havde benyttet Mejeriasistentens Vejledning. Til Præmier for ypperlig Dyrkning af Huslodder, dels med egne Fækreaturer, dels med Spade (der meldte sig 119 Konkurrenter mod 110 i 1873), er der i 1874 uddelt et samlet Beløb af 1240 Kroner, vistnok det største Beløb, som af en enkelt Landbosforening er uddelt her i Landet, og derhos er der af „Roms

„nyttige Vejledning til Piledyrkning m. m.“ gratis uddelt 100 Exemplarer mellem Husmændene. For havemæssig Benyttelse af Husløbder har „Bestyrelsen for Havelskabet“ derhos uddelt 6 Præmier à 10 Kroner, saa at der altsaa paa dette Omraade for at ophjælpe Husmændenes økonomiske Kaar er udfoldet en ikke ubetydelig og med Hensyn til Resultaterne umiskjendelig gavnlig Virksomhed. For at lette Forsendelsen til og sikre Forhandlingen af fede Kreaturer, der nu i Almindelighed optjæbes af Mellemandlere (der ofte tage en uforholdsmæssig stor Avance) er der efter Forslag af Kammerraad Bonne til Lund dannet en Forening af Dens Kvægopdrættere, der have antaget et fælles Hovedmærke for alle Kreaturer, der paa Medlemmernes egen Regning og Risiko direkte affendes til Kommissionæren i England, hvorved er opnaaet, at de Banffeligheder og forholdsvis større Udgifter, som tidligere for den enkelte Afsender have været forbundet med den direkte Forsendelse til det engelske Marked, nu ere hævede, og saaledes at Forsendelsen, Korrespondancen og Afregningen besørges af en dertil engageret Mand i Nykjøbing. At Kvægsejningen og den direkte Forsendelse til Markederne i England vil tage et mægtigt Opving her paa Nors, naar den vestjydske Bane i sin hele Udstrækning er aabnet, og naar en regelmæssig og sikker Dampskibsforbindelse mellem Esbjerg og England er ordnet, er udenfor al Tvivl, ligesom det ogsaa tør forudsættes, at Dens Agerbrug i sin Helhed, naar Nors — som der nu er Udfigt til — ved en Jernbaneforbindelse mellem Gylngøre og Skive er bragt i umiddelbar Berøring med Stam-banerne, vil gaa en lykkelig Fremtid imøde.

Fra Hollands Nørreherred. I Vinterens Løb er der paa en stor Del Gaarde samlet store Mængder Is til Brug for Mejerierne. Kun faa Steder have Iskjælbere, men man hjælper sig da paa bedste Maade ved at stable Isen i en Lade og dække den med Avner eller Hakkelse og Halm; den Maade er i foregaaende Aar benyttet flere Steder og har viist sig meget praktisk. For at kunne undgaa for hyppigt at tage Hul paa Isbeholdningen vil det vistnok være rigtigt i Mælkedjælderen at have en Iskasse, der kan rumme Is nok til flere Dages Behov. Ved at have Isen ved Haanden, saa man af og til hele Dagen igjennem kan komme lidt i Vandbasinerne, vil der spares megen Is i Forhold til de Steder, hvor man om Morgenens maa fylde saa megen Is i Vandet, som er tilstrækkelig til at holde dette paa den forønskede lave Temperatur. I en Vinter, som den forløbne, hvor man har havt let ved at faa Is, og saaledes hele Tiden har kunnet benytte den, har man ret kunnet erfare, hvilken Fordel

det er i et Vandmejeri at kunne nedsvale Mælken hurtig, og til en meget lav Temperatur (2 à 4° R); dette giver ikke alene en hurtig Flødeaffætning og deraf følgende godt Smørudbytte, men tillige ved at Mælken kan skummes efter 10 à 12 Timers Forløb, og den friske og gode Mælk benyttes til Ostelavning faaer man ogsaa i denne Retning et forøget Udbytte.

Køerne blive næsten overalt fodrede meget stærkt, dels med Sæd (megen Hvede er iaar bleven opfodret) og dels med de forskellige Fodringsmidler, der gaa i Handelen; 2 Foreninger, der virke til fælles Optjød dels af Fodringsmidler og dels af kunstige Gjødnings, møde stærk Tilslutning. I Midten af Marts Maaned afholdtes en Smørudstilling for hele Stiftet i Maribo; der var fremstillet c. 70 Mærker, hvoraf 6 sødt Smør, 29 Smør af fyrnet Fløde; Resten repræsenterede mindre Jordbrugere. Smørret fra de større Gaarde var gennemgaaende godt, hvilket desværre ikke kunde siges om det fra de mindre Gaarde udstillede Smør.

Det er uden Tvivl af Bigtighed, at et Foder, for at gjøre den størst mulige Nytte, i temiff Sammensætning bør staa Hø saa nær som mulig eller med andre Ord, at Forholdet mellem de kvælstofholdige (Æggehvideforbindelse) og kvælstoffri (Sukkerstof) Næringsmidler er 1 : 5,0.

I Slutningen af Marts afholdt „Selskabet til Hesteavlens Fremme“ her i Stiftet sit aarlige Stue i Maribo, hvor der mødte over 100 Hopper og mellem 60 og 70 Hingste. Kjendere, der have fulgt Stuerne fra Aar til Aar, paaftaa, at Hesteavlens her i Stiftet er i en glædelig Fremgang.

Damptærskning finder mere og mere Indgang selv paa mindre og smaa Gaarde, hvor hele Avlen bliver tærsket paa 1 à 2 Dage. Der har dannet sig flere Foreninger, der eje Damptærskværker, som de leje ud, rigtignof sidste Aar til temmelig høje Priser; her paa Egnen betaltes saaledes 2 Mk. pr. Td. Hvede og 28 $\frac{1}{2}$ pr. Td. Byg foruden Kul og Olie til Maskinen samt Kosten til de 2 Mand, der følge med. Maskinerne ere paa en enkelt Undtagelse nær, der er af Nalder Nalbers Fabrik, alle fra Clayton & Shuttleworth. Der er, saavidt vides, til næste Aar bestilt et stort Antal Maskiner bestemte til Ublejning, saa Priserne paa Tærskningen ville forhaabentlig dale noget.

Radsaaniing synes nu at ville faa Indgang; Ejerne af et Par mindre Gaarde (100 à 120 Tdr. Land) have kjøbt et Par Radsaaniingsmaskiner, og er Isen først brudt, vil det næppe vare længe, inden andre følge efter.

Vore Tyndeforhold ere ikke langt fra at være fortviolede; jeg troer nok man tør sige, at her næppe findes en Gaard, der

har sit sædvanlige Folkehøld, og de Folk, smaa faaer, ere i de fleste Tilfælde alt andet end behagelige at have med at gjøre, idet de vide, at blive de viste bort fra deres Tjeneste idag, have de uden Besvær en ny Plads imorgen. Jeg troer, det vilde være et stort Fremskridt til forbedrede Tyndeforhold, dersom det, under Straf af en klækkelig Mulkt, var forbudt den ene Husbond at tage et Tyende, som ikke paa lovlig Maade var løst fra sin tidligere indgaaede Forpligtelse.

Fra Bornholm. Draining og lignende Arbejder have været stansede siden November, men i denne Maaned tages der godt fat derpaa. Konstgjødning anvendes paa de fleste Gaarde og mange Huse, men af ringere Mængde paa Østkanten. Paa Grund af enkelte Havnes Forbedring, de forskjellige Bærkers og Stenhuggeriers Drift, hvor baade Gamle og Unge kunne faa Arbejde, gjøres et betydeligt Skaar i Bondens Arbejdskraft og dyres Arbejdet betydeligt.

Ejendommene vedblive at stige, man kan regne 4—6000 Kroner pr. Tde. Hartkorn efter Gaardens, Bygningernes Godhed samt Beliggenheden. De mindre Ejendomme ere i Forhold dyrere end de større Ejendomme. Gjennemsniitspris paa Ejendomme ere: En god Gaard paa 60—80 Tdr. Land uden Besætning, Ind- og Udbo 60,000 Kr., en almindelig Gaard uden Besætning, Ind- og Udbo 45,000 Kr., et Hus til 2 Hestes Avl som Ejendom 14,000 Kr., et Hus til 1 Hests Avl som Fæstejord 5000 Kr. (fæstes altid paa 50 Aar), et Hus til 1 Hests Avl som Ejendom 6000 Kr., et Hus med 3—4 Tdr. Land som Fæstejord 2400 Kr., et Hus med 3—4 Tdr. Land som Ejendom 3400 Kr.

En Tjenestekarls Løn (1ste Karl) er 160—240 Kr., en Tjenestepiges Løn (1ste Pige) er 60—80 Kr. En Daglejer betales for Djebliffet med 3 Mk. pr. Dag, om Høsten sidste Sommer med 4—5 Mk. Paa Østkanten lønnes Daglejerne i Almindelighed med 1 Mk. 8 ð daglig hele Aaret, imod at han faaer hver femogtyvende Lønne, der tærstes.

Afstølingsmethoden i Mejerierne anvendes kun paa meget faa Steder.

Fra Egnen Sydøst for Løgstør. Som jeg i mine tidligere Besvarelser undertiden har tilladt mig at bemærke staaer denne Egn endel tilbage fremfor de gode Egne her i Landet. Dette er jo hovedsagenlig begrundet i de daarligere Naturforhold, men dog ikke mindst i daarlige Kommunikationsmidler, der her i en Vinter som den sidste i en 5—6 Maaneder udelukker

os fra nem og billig Forbindelse med Markederne; vi sukke efter en Jernbane, og vi mene at være forurettede i den Retning. Folkehølet her bliver dyrere og dyrere; det er som om vi nu faa Eftersmækket af den Dønning, der er gaaet Landet over og vel de fleste Steder har overstridt Kulminationspunktet; her er dette vel endnu næppe naaet. Som Følge heraf begynde Folk at værge sig derimod ved Anskaffelsen af Maskiner til at træde istedetfor Folkekraften.

Navnlig blive Mejemaskiner almindeligere udbredte her, og man er taknemlig over den Beretning, som 9de Bind's 1ste Hefte af „Tidskrift for Landøkonomi“ forleden gav af den sidste Sommer foretagne Prøve af Mejemaskiner, fordi den leder Folk med Hensyn til Valget af disse.

En driftig Mand vilde uden Tvivl her høste godt Udbytte af at sætte et Dampværk i Gang paa denne Egn til anstundende Efteraar og Vinter.

Fra Egnen ved Ringkjøbing Fjord. Arbejde om Vinteren udenfor Husene hører her paa Bestantens til Sjælender, da de gennemtrængende Vinde som oftest medføre Sygdomme baade for Mennesker og Dyr. Endel Mærgel er bleven opløst og udtjort, ogsaa lidt Gjødning paa Udlægsmarken, men hvad der indtil Begyndelsen af denne Maaned er gjort, har ikke meget at betyde. Bønderne faa alligevel Tiden om Vinteren til at gaa meget godt. Man røgter sine Kreaturer og gaaer i By for at more sig, se paa Besætningerne og handle eller idetmindste høre paa Priserne. Det er Selfabelighedens Tid baade for Husbonde og Tjenestehende, af hvilke ikke faa ligge tjenstledige hos Forældrene om Vinteren, sikre paa den høje Sommerløn sydpaa fra April til November, der er nærved at være større end Lønnen sammesteds for hele Aaret. Karle, som skulle i militær Tjeneste om Foraaret, ligge næsten alle ledige om Vinteren for at samle Kræfter, hvilket ikke er til Gavn enten for dem eller deres Forældre, da Understøttelsen synes at maatte være nødvendigere for Soldaten end for Arbejdskarlen. Falder imidlertid om Vinteren en stor Ekstrafortjeneste, tage de unge, ugifte Arbejdere den fra de ældre, gifte. Hvor meget Flothed i Klædebragt og Fornøjelser end tager til, er der dog Mange, som ikke følge Strømmen, men indstyre større eller mindre Dele af Lønnen i de smaa Sparekasser, der blive mere og mere almindelige, og begynde at samle Kapitaler. Den vestjydske Jernbane har alt bevirket en betydelig Stigning i Landejendommenes Pris; navnlig er det de gode Enge, der ere stegne saa overordentligt.

Med Lønningen har det sine Steder havt sine Besværige.

heder, fordi Moderfaarene vare i en simpel Stand, navnlig paa Grund af de varme Stalde. I Klitterne omkring Nymindegab er en stor Mængde Lam i dette Foraar blevne bidte, uden at man endnu ret veed af hvilke Nøddyr, da Blodet som oftest kun er suget af Lammene igjennem et Hul i Rakken og meget lidt af Kroppen er fortæret, ligesom ogsaa de gamle Faar synes ikke at have været angrebne. Paa Husdyrenes Sundhedsstand kan der forøvrigt ikke klages; kun ere de paa Grund af det knappe Foder satte paa Græs med mindre godt Hulb. Med Hensyn til Køerne er det en i Egnen almindelig Klage, at saamange Omløbere findes blandt disse. Mange mene, at dette er grundet i Halvblodstyrene, der formedelt deres Fremmelighed i Bært blive brugte for tidlig til Bedækning, hvilket ogsaa med Hensyn til disse er sandsynligt, medens de ældre blive for afstræbte ved den altfor hyppige Bedækning ved Juletid, der da ofte finder Sted flere Gange om Dagen.

Da Pengene i Egnen ikke have været saa rundelige som de 2 foregaaende Aar paa Grund af Faldet i Kreaturpriserne og Stigningen af Arbejdslønnen, seer man ikke saa mange Forbedringer foretagne udenfor Gaardene som tidligere. Imidlertid bliver dog Mærgling foretaget, navnlig paa nye Jorder, hvor den da ogsaa er nødvendigst. At skaffe den tilveje er som oftest meget besværlig, da den enten ligger meget dybt eller paa vandrige Steder, hvor den kun i Aarets tørreste Tider kan faaes. Paa Grund af de høje Hestpriser er Trækraften bleven saa svækket, at denne næppe er tilstrækkelig til det mest nødvendige Arbejde, idet mangan Gaardmand lader sig nøje med en Følhoppe og en 2aarig Plag, hvilke begge maa staaes saa meget som muligt. En bedre Benyttelse af Aflen, den flydende Gjødning, er bleven almindelig; den kjøres ud paa Vintersæden, der kjendelig deraf bedres. Jeg troer imidlertid det mange Steder vil være fordelagtigere at bruge den til Blandingsmøddinger, hvor man har let Adkomst til Mærgel og gammel Mosejord, saaledes som Tilfældet er længere inde i Landet, og bruge disse til Udlægsmarken.

Fra Egnen ved Esbjerg. Arbejdskraften er knap, da Fisseri og mange store Arbejder væsentligst optage Arbejdskraften, ligesom ogsaa Jernbaneanlæg, Havnebygning, og en Del Bygningsarbejder i Esbjerg og omkring paa Landet optager megen Arbejdskraft. Fisseri er en yndet Forretning blandt Folk her; undertiden giver det god Indtægt, og undertiden Sultføde, — et Slags Lotterispil. De store Arbejder her paa Egnen er paa temmelig høj Dagleje, og Folkene ere frie, kunne gaa og komme, som de ville, hvilket

Agerbruget her daarligt kan konkurrere med. Desuden gives der saa store Lønninger sydpaa i Marskegnene fra Oct. Hansdag til Middelsdag, at Mange rejse derned, da de for disse 3 Maaneder ofte faa 80 à 90 Rd.

Fra Bisbøegnen. Hvor Rodfrugter anvendes, især med Tilskud af lidt Olieager, viser der sig stadig Fremgang paa Ungtvægets Udvikling, saa dette gjerne ere ligesaa meget værd som Ungtvæg, der er $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Kar ældre og fodret uden disse Tilskud. Jeg har solgt 6 Stkr., gennemsnitlig $2\frac{1}{4}$ Kar gamle 1ste Maj, til 128 Rd. d. Km. Stkt. Imidlertid er der et stort Misforhold imellem Priserne paa magert og fedt Kvæg, hvilket sidste, især siden Sulen er fedet med Tab.

Fra Rødbøegnen. Rabsaanningen vinder mere og mere Udbredelse her i Egnen. Det har i Vinter viist sig flere Steder, at rabsaaet Hvede har staaet sig bedre end bredsaaget, saaget under samme Forhold, og selv ældre Landmænd, der ellers ere meget forsigtige, anskaffe sig Rabsaamaskiner. Det er en afgjort Sag, at rabsaaet Byg i Reglen vil bringe 2—3 Mk. mere pr. Td. end bredsaaget af samme Vægt.

De os meddelte Føldangivelser (Tdr. pr. Td. Land) og Bægtoppgivelser ($\bar{N}$ holl.) ere følgende:

Eggen Nord for Esromsø: Hvede 11 Tdr. til 132 Pbd., Rug 12 Tdr. til 122 Pbd., 2rd. Byg $11\frac{1}{2}$ Td. til 117 Pbd., 6rd. Byg 13 Tdr. til 113 Pbd., Havre $12\frac{1}{2}$ Td. til 87 Pbd., Kartofler 70 Tdr.

Eggen Nord for Hillerød: Hvede 10—11 Tdr. til 127—128 Pbd., Rug 11—12 Tdr. til 120—121 Pbd., 2rd. Byg 13—14 Tdr. til 112—113 Pbd., 6rd. Byg 15—16 Tdr. til 107—108 Pbd., Havre 15—16 Tdr. til 86 Pbd., Erter 7—8 Tdr.

Amager: Hvede 15—17 Tdr. til 125—135 Pbd., Rug 10—17 Tdr. til 115—122 Pbd., 2rd. Byg 12—18 Tdr. til 110—118 Pbd., 6rd. Byg 12—20 Tdr. til 100—115 Pbd., Havre 14—16 Tdr., Kartofler 40—60 Tdr., Runkelroer 200—350 Tdr., Gulerødder 300—400 Tdr.

Eggen mellem Roskilde, Rjøge og Rjøbenhavn: Hvede 12—14 Tdr. til 130 Pbd., Rug 10 Tdr. til 123 Pbd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 114 Pbd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pbd., Havre 15 Tdr. til 85 Pbd., Bønner 6 Tdr., Erter 5 Tdr., Runkelroer og Raalrabi c. 250 Tdr.

Eggen Vest for Roskilde: Hvede 10—11 Tdr. til 127—130 Pbd., Rug 11—13 Tdr. til 120—122 Pbd., 2rd. Byg 11—12 Tdr. til 112—116 Pbd., 6rd. Byg 10—11 Tdr. til 106—110 Pbd., Havre 13—14 Tdr. til 80—88 Pbd., Erter 7—8 Tdr.

Eggen Nord for Ringsted: Hvede 12 Tdr. til 128—130 Pbd., Rug 10 Tdr. til 122—124 Pbd., 2rd. Byg til 11 Tdr. til 112 Pbd., Havre 10—12 Tdr., Erter 6 Tdr.

Eggen mellem Holbæk og Kallundborg: Hvede 13 Tdr. til 130 Pd., Rug 14 Tdr. til 123 Pd., 2rd. Vng 15 Tdr. til 115 Pd., 6rd. Vng 16 Tdr. til 110 Pd., Havre 14 Tdr., Ærter 7 Tdr., Kartofler c. 60—70 Tdr., Gulerødder 250—300 Tdr.

Eggen mellem Kallundborg og Slagelse: Hvede 10—16 Tdr. til 129 Pd., Rug 6—12 Tdr. til 117 Pd., 2rd. Vng engelsk 10—14 Tdr. til 114 Pd., 2rd. Vng dansk 10—14 Tdr. til 113 Pd., 6rd. Vng 10—15 Tdr. til 109 Pd. Ærter 8—10 Tdr.

Eggen mellem Slagelse og Skjelskør: Hvede 12—14 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 10—12 Tdr. til 120—125 Pd., 2rd. Vng 14—16 Tdr. til 114—116 Pd., 6rd. Vng 14 Tdr. til 110—112 Pd., Havre 15—18 Tdr. til 84—86 Pd., Ærter 10 Tdr., Kartofler 50—80 Tdr., Rodfrugter 100—200 Tdr.

Stevns Herred: Hvede 12—13 Tdr. til 128—134 Pd., Rug 12 Tdr. til 120—121 Pd., 2rd. Vng 13—14 Tdr. til 112—116—118 Pd., 6rd. Vng 15 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 16—18 Tdr. til 80—85 Pd., Ærter 8—10 Tdr.

Det sydlige Sjælland: Hvede 10—12 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 9—11 Tdr. til 120—122 Pd., 2rd. Vng 12—13 Tdr. til 112—114 Pd., 6rd. Vng 11—12 Tdr. til 104—106 Pd., Havre 12—14 Tdr. til 84—86 Pd., Ærter 4—5 Tdr.

Møen: Hvede 12—15 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 12—15 Tdr. til 120—125 Pd., 2rd. Vng 10—15 Tdr. til 112—115 Pd., 6rd. Vng 10—15 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 10—16 Tdr. til 80—85 Pd., Ærter 6—8 Tdr., Kartofler 100 Tdr., Runkelroer 200 Tdr.

Det nordlige Falster: Hvede 12—16 Tdr. til 129—132 Pd., Rug 10—15 Tdr. til 120—124 Pd., 2rd. Vng 14—17 Tdr. til 112—118 Pd., Havre 12—24 Tdr. til 75—90 Pd., Ærter 4—8 Tdr., Runkelroer 320 Tdr., Rutabaga 200 Tdr.

Saxkjøbingegnen: Hvede 11—16 Tdr. til 131—134 Pd.,
Rug 14 Tdr. til 123 Pd., 2rd. Byg 10—14 Tdr. til
113—117 Pd., 6rd. 11 Tdr. til 106—108 Pd., Havre
12—15 Tdr., Bønner 6—7 Tdr., Erter 4—8 Tdr.

Rødbyegnen: Hvede 13—14 Tdr. til 130 Pd., 2rd. Byg
14 Tdr. til 116—117 Pd., Havre 12—16 Tdr. til 80
—82 Pd., Bønner 6—8 Tdr., Erter 4—8 Tdr., Kunkelroer
250 Tdr., Kaalrabi 260 Tdr., Sufferroer 320
Tdr.

Hollands Nørre-Herred: Hvede 12—14 Tdr. til 130 Pd.,
Rug 12 Tdr., 2rd. Byg 10—13 Tdr. til 114—116 Pd.,
Havre 10—14 Tdr. til 80—85 Pd., Erter 8 Tdr.,
Kunkelroer 200 Tdr.

Vangeland: Hvede 14—16 Tdr. til 128—132 Pd., Rug
12—16 Tdr., 2rd. Byg 14—18 Tdr., 6rd. Byg 16—
18 Tdr., Havre 18—20 Tdr., Bønner 8—10 Tdr.,
Erter 8—10 Tdr.

Det nordøstlige Fyen: Hvede 12 Tdr. til 128—129 Pd.,
Rug 13—14 Tdr. til 120—121 Pd., 2rd. Byg 13—
14 Tdr. til 113—114 Pd., Havre 15 Tdr. til 78 Pd.

Den sydvestlige Del af Svendborg Amt: Hvede 13
Tdr. til 124—128 Pd., Rug 12 Tdr. til 120 Pd.,
2rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., 6rd. Byg 12—16 Tdr.
til 106—110 Pd., Havre 13—20 Tdr., Kartofler 50—70
Tdr., Kunkelroer og Gulerødder 200—300 Tdr.

Åsfenseggen: Hvede 10—16 Tdr. til 128 Pd., Rug 10
Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 12—13 Tdr. til 114 Pd.,
Havre 15—16 Tdr. til 74 Pd.

Det sydlige Bendsjøsfel: Rug 8 Tdr. til 118 Pd., 2rd.
Byg 9 Tdr. til 98 Pd., 6rd. Byg 9 Tdr. til 105 Pd.,
Havre 10 Tdr.

Bøgstøregnen: Rug 8—9 Tdr. til 118 Pd., 2rd. Byg 10
Tdr. til 110 Pd., 6rd. Byg 8 Tdr. til 102—104 Pd.,
Havre 11 Tdr. til 76—80 Pd.

Eggen mellem Aalborg og Hadsund: Hvede 12 Tdr. til

124—130 Pd., Rug 10 Tdr. til 118—120 Pd., 2rd. Vng 14 Tdr. til 112—117 Pd., 6rd. Vng, 14 Tdr. til 98—104 Pd., Havre 18 Tdr. til 78—84 Pd., Bønner 12 Tdr. til 136 Pd., Kartofler 100 Tdr., Turnips 250 Tdr., Kunkelroer 200 Tdr. bodtfeldske Roer 300 Tdr., Guleroebder 200 Tdr.

Eggen mellem Randers og Aarhus: Hvede 10—12 Tdr. til 126—130 Pd., Rug 9—10 Tdr. til 118—122 Pd., 2rd. Vng 10—12 Tdr. til 108—112 Pd., 6rd. Vng 9—11 Tdr. til 100—104 Pd., Havre 12—14 Tdr. til 76—82 Pd., Erter 7—8 Tdr., Boghvede 5—9 Tdr., Kartofler 40—80 Tdr., Raalrabi 200—320 Tdr., Turnips 200—250 Tdr.

Det nordlige af Sønderhaldherred: Hvede 7—8 Tdr. til 116—120 Pd., Rug 8—10 Tdr. til 116—120 Pd., Rug 8—10 Tdr., til 118—122 Pd., 2rd. Vng 7—9 Tdr. til 106—110 Pd., 6rd. Vng 6—7 Tdr. til 96—100 Pd., Havre 7—10 Tdr. til 75—80 Pd., Boghvede 3—5 Tdr., Kartofler 30—45 Tdr., Raalrabi 150—200 Tdr., Turnips 90—120 Tdr.

Grenaeggen: Rug 10 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Vng 7—10 Tdr. til 110—114 Pd., Havre 7—12 Tdr. til 80—84 Pd., Kartofler 70—80 Tdr.

Heltofteggen: Hvede 11—12 Tdr. til 126—127 Pd., Rug 7—14 Tdr. til 120—124 Pd., 2rd. Vng 13—15 Tdr. til 110—115 Pd., 6rd. Vng 10—11 Tdr. til 108—110 Pd., Havre 17—19 Tdr. til 80—82 Pd., Kartofler 100 Tdr., Turnips og Raalrabi 200—300 Tdr.

Eggen Syd for Aarhus: Hvede 10 Tdr. til 125 Pd., Rug 12 Tdr. til 118 Pd., 2rd. Vng 14 Tdr. til 112 Pd., 6rd. Vng 15 Tdr. til 106 Pd., Havre 18 Tdr. til 80 Pd., Erter 8 Tdr.

Horsens Omegn: Hvede 10—14 Tdr. til 116—130 Pd., Rug 11—13 Tdr. til 118—124 Pd., 2rd. Vng 10—14 Tdr. til 110—115 Pd., Havre 12—16 Tdr. til 78

—82 Pd., Kunkelroer 200—350 Tdr., Gulerødder 200—400 Tdr., Turnips 250—400 Tdr.

Omegnen af Frederiks: Hvede 13 Tdr. til 124 Pd., Rug 12 Tdr. til 121 Pd., 2rd. Vng 12 Tdr. til 112 Pd., 6rd. Vng 13 Tdr. til 108 Pd., Havre 18 Tdr. til 80 Pd., Bønner 10 Tdr., Kærter 15 Tdr., Boghvede 11 Tdr. Kartofler 30 Tdr., Rodfrugter 250 Tdr.

Mors: Hvede 9—11 Tdr. til 120—125 Pd., Rug 8—16 Tdr. til 118—121 Pd., 2rd. Vng 10—12 Tdr. til 107—112 Pd., 6rd. Vng 9—11 Tdr. til 96—100 Pd., Havre 11—13 Tdr. til 77—82 Pd.

Bysgaard Herred: Hvede 12—14 Tdr. til 127—131 Pd., Rug 10—12 Tdr. til 120—121 Pd., 2rd. Vng 8—12 Tdr. til 110—112 Pd., 6rd. Vng 8—9 Tdr. til 90—101 Pd., Havre 10—12 Tdr. til 80—90 Pd., Kartofler 70—80 Tdr., Rodfrugter 200 Tdr.

Eggen Silkeborg = Herning: Hvede 8 Tdr. til 128 Pd., Rug 8 Tdr. til 119—120 Pd., 2rd. Vng 6 Tdr. til 100 Pd., 6rd. Vng 6 Tdr. til 90 Pd., Havre 8—10 Tdr. til 70 Pd., Kærter 6 Tdr., Boghvede 10 Tdr. til 80 Pd., Rodfrugter 100—150 Tdr.

Hammerum Herred: Hvede 7 Tdr. til 125 Pd., Rug 6 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Vng 7—8 Tdr. til 110 Pd., 6rd. Vng 7—8 Tdr. til 96—100 Pd., Havre 7—8 Tdr. til 70 Pd., Kartofler 40—50 Tdr.

Den nordøstlige Del af Ringkjøbing Amt: Rug 6—10 Tdr. til 115—120 Pd., 2rd. Vng 8—12 Tdr. til 108—110 Pd., 6rd. Vng 6—10 Tdr. til 96—100 Pd., Havre 8—9 Tdr. til 70—75 Pd., Kærter 7—8 Tdr. til 124 Pd., Boghvede 4—8 Tdr. til 96—100 Pd., Kartofler 20—40 Tdr.

Eggen Syd for Ringkjøbing Fjord: Hvede 6—8 Tdr. til 125—139 Pd., Rug 4—7 Tdr. til 120—129 Pd., 6rd. Vng 5—9 Tdr. til 96—106 Pd., Havre 3—7 Tdr. til 67—79 Pd., Boghvede 3—8 Tdr. til 91—101 Pd.,

Kartofler 20—35 Tdr., Kunkelroer 200—300 Tdr.,
Kaalrabi 150—180 Tdr.

Skads Herred: Rug 8—9 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 9
Tdr. til 110—112 Pd., 6rd. Byg 8 Tdr. til 105—
107 Pd., Havre 12 Tdr., graa Havre til 68—70 Pd.,
hvid Havre 80—82 Pd., blandet Havre 73—75 Pd.,
Boghvede 10—14 Tdr. til 94—96 Pd., Kartofler 70—90
Tdr., Rodfrugter 200 Tdr.

Eggen mellem Varde og Ribe: Hvede 6—8 Tdr. til 120
Pd., Rug 8 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 4—5 Tdr. til
105 Pd., 6rd. Byg 10—16 Tdr. til 100 Pd., Havre
10—11 Tdr. til 72 Pd., Erter 6—8 Tdr., Boghvede
6—10 Tdr., Turnips 300 Tdr.

Det nordvestlige Sjælland: Hvede 9—10 Tdr. til 125—
127 Pd., Rug 6—8 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 10—11
Tdr., 6rd. Byg 10—11 Tdr., Havre 10—11 Tdr. til
78—80 Pd., Boghvede 7—8 Tdr. til 100—102 Pd.

Eggen ved Bisby: Rug 8—10 Tdr. til 120 Pd., 6rd. Byg
12—14 Tdr. til 102 Pd., Havre 14—16 Tdr. til
81—84 Pd.

Bornholm: Hvede 10—12 Tdr. til 127—130 Pd., Rug
9 Tdr. til 125 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 114 Pd.,
6rd. Byg 12 Tdr. til 110 Pd., Havre 10—15 Tdr. til
c. 82 Pd., Erter 3—4 Tdr.
